

Nijmegen Destanı

Mehmet Akşit

Nijmegen kentinde Türkçe bayramı var [1]. Hollanda hükümeti tarafından kaldırılan Türkçe derslerine velilerin çabası ile yeniden başlanacak. Ağzına kadar tıklım tıklım dolu toplantı salonuna girdiğim zaman sevinçli bir telaş içinde oraya buraya koşuşturan organizatörlerle karşılaşıyorum. Bir Türkçe gönüllüsü elimi sıkıyor: “Hocam hoş geldiniz”. Gürültü patırtı arasından “sizler, fedakârlık, Türkçemizi kurtarmak, teşekkürler” gibi bir takım sözler duyuyorum. Yol gösteriyorlar. Bizim için ayrılmış olan en ön sıraya geçip araya sıkışıyorum.

“Fedakârlık” ve “kurtarmak” sözleri nedense aklıma Marie Curie’yi [2] getiriyor. “Ben sanki ne fedakârlık yaptım” diyerek kendi kendime söyleniyorum. İki Nobel ödülü kazanmış olan bu büyük insan hayatını bilimsel araştırmalara harcamamış mı? Buluşlarından bugün binlerce insan yararlanmıyor mu? Radyasyon üzerine yaptığı araştırmalar sonunda kansere yakalanıp canını vermemiş mi? Evet, eğer, fedakârlık yapan birisi varsa o elbette Marie Curie’dir, ben değil.

Çeşitli açılış konuşmaları ile tören başlıyor. Sahnede Hollanda’da doğmuş, büyümüş bir Türk çocuğu var. Türkçenin kendisi için ne kadar önemli olduğundan bahsediyor. Nereden çıktı bilinmez, “fedakârlık ve kurtarmak” sözleri bana ikinci dünya savaşını çağırıyor. Fedakârlık yapan sadece Marie Curie değil elbet. Örneğin, ikinci dünya savaşında her türlü sıkıntıya katlanarak Hollanda’yı kurtarmak [3] için canlarını verenlere ne demeli? Spielberg’in yönettiği Schindler’in Listesi filmi [4] birden gözlerimde canlanıyor. Schindler ikinci dünya savaşında 1200 Yahudi’ye fabrikasında iş vererek onları kurtarmamış

mı? Eğer fedakârlık yaparak cankurtaran varsa o Schindler’dir, ben değil.

Büyükelçimiz eline mikrofonu almış halka hitap ediyor. Birden aklıma ikinci dünya savaşında Fransa’da yaşayan 15000 Yahudi Türk vatandaşını büyük fedakârlıklarla kurtaran kahraman büyükelçi Behiç Erkin Bey geliyor [5]. Adı hemen aklıma gelmediği için kendimden utanıyorum. Sadece Behiç Bey mi sanki? Avrupa’daki bütün büyükelçilerimiz ve Türkiye dışişleri büyük fedakârlıklarla, üstelik birçok Avrupa ülkesinin engellemelerine rağmen on binlerce mazlum Yahudi’yi kurtarmamışlar mı? Eğer kurtarıcı aranıyorsa onlar büyükelçilerimizdir, ben değil.

Birbirinden sevimli küçük kızlarımız sahnede Eurovision ödülünü kazanan şarkımız eşliğinde dans ediyor. Çocuklarımızın giydikleri giysilerden midir, nereden esinlendiysem sanki birden karşıma İkinci Beyazıt Han çıkıyor. Kaşları çatık bana sitem ediyor. “Bre sersem, ben katledilmek üzere olan 100 bin den fazla insanı gemiler göndererek İspanyadan kurtarmadım mı?” “Ah evet, affet beni Sultanım, eğer bir kurtarıcı varsa o da sizsiniz, ben değilim” diyerek özür diliyorum.

Daha sonra bizi sahneye çağırıyorlar. Dünyalar güzeli yavrularımız bize çiçekler veriyorlar. Yüreğim giderek daha hızlı çarpıyor. Heyecandan midir nedir, ayaklarım yerden kesiliyor. Sanki bir kuş gibi havalarda uçuyorum. Kendimi birden kutsal kabristanda, Peygamberin huzurunda buluyorum. Bakıyorum Fahrettin Paşa vakur bir şekilde orada nöbet bekliyor. Yanında Anadolu’nun her yerinden gelmiş, vücutlarının belki her yeri yaralı, ancak yürekleri dimdik evlatlarımız var. Ne kadar

da gençler. Yorgunlar ancak yenilmemişler. Yüzlerindeki sonsuz huzurla bana tatlı tatlı gülümsüyorlar. O kutsal ellerine sarılıp öpmek istiyorum. “Ne olur beni affedin. Bilemedim. Eğer bir kurtarıcı aranacaksa, elbette sizlersiniz” diyerek sanki yalvarıyorum.

Bu arada salonda bulunan insanlar, kadın, erkek, yaşlı, genç, çoluk, çocuk, ayağa kalkmışlar, 10. yıl marşı eşliğinde alkışla tempo tutuyorlar.

Onlara yapılan haksızlıklar çatık kaşlarından belli. Kızgınlıklarına rağmen onlar uğraşlarını en insancıl bir şekilde sevgi ile veriyorlar. Hakları tek tek ellerinden alınan bu masum insanlar belki yorgun düşmüşler ancak yenilmemişler. Öyle kararlılar ki belli, hiç yenilmeyecekler.

Onlar nankör değiller. Davet edilerek geldikleri ülkeye hizmet etmekten başka hiçbir niyetleri olmamış.

Onları çeşitli şekilde bölüp birbirine düşürmeye çalışanların oyununa gelmemişler. İş işten geçti diyerek ellerini kollarını bağlayıp bir köşeye oturmamışlar. Hollanda devletinden yardım alamadık ne yapalım diyerek kendilerini teslim etmemişler.

Yaşlı gözleri Türkçeyi ne kadar sevdiklerini anlatıyor. Türkçenin elden gitmesiyle kendilerini yücelten birçok değer kaybolacağını çok iyi biliyorlar.

Ülkenin her yanına yayılan bu alkışlarla diğer kentlerde yaşayan vatandaşlarımızı “uyanın bu gafillikten” diyerek sanki azarlıyorlar.

Bir hıçkırık boğazımı tıkıyor. Tekrar ayaklarım yerden kesiliyor. Bu sefer kendimi İzmir’de buluyorum. Kurtarmak için kente ilk giren bölükten olan amcam sanki karşımda duruyor. Bakıyorum, altın saçlı Gazi Paşa da orada, bana gülümsüyor. Sanki gözlerini kırparak bana destek veriyor. “Paşam, biz ne yaptık, eğer kurtarıcı varsa elbet sizlersiniz”, diyorum.

Nijmegen halkı alkışlamaktan yorulacak gibi değil. 10. yıl marşı eşliğinde vücudumuzun her hücresi heyecanla titremeye devam ediyor. Yanımdaki Türkçe gönüllüsüne dönerek “Bu güzel insanımızla Türkçemiz ölmez, artık ben ölsem de gam yemem” diyorum. Sonra halkımıza dönerek içimden “Anneler, babalar, biz sanki ne yaptık, eğer kurtarıcı aranacak ise işte sizlersiniz” diye haykırıyorum. İşte o gün Nijmegen destanı böyle yazılıyor.

Kaynaklar

1. Bak gazeteler: <http://turkce-icin-el-ele.nl/medyadan.php>
2. Madame Curie http://www.aawr.org/about/curie_main.htm
3. Tweede Wereldoorlog en het verzet in Nederland (İkinci dünya savaşı ve Hollanda direnişi), <http://www.elburgaj.com/>
4. Schindler <http://www.oskarschindler.com/>
5. Stanford J. Shaw, Turkey and The Jews of Europe During World War II, (Türkiye ve ikinci dünya savaşında Avrupadaki Yahudiler) <http://www.sefarad.org/publication/lm/044/5.html>

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

6 Nisan 2005, Brüksel – Enschede arası trende.

© 2005 Mehmet Akşit. Bu yazı ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.